

Par nodevu palielināšanu ciršanas apliecinājumu saņemšanai

ANDIS MALĒJS,
MEŽA ĪPAŠNIEKU KOOPERATĪVA
MEŽSAIMNIEKS VALDES LOCEKLIS,
LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KOOPERATĪVU
ASOCIĀCIJAS VALDES LOCEKLIS

Nav pārsteigums, ka valsts budžetu plānots papildināt tieši uz mežsaimniecības nozares rēķina – ministrijās mežsaimniecību uzskata par bagāto brāli. Bet tas ir stipri maldīgs priekšstats. Jā, ir lielle kokapstrādes uzņēmumi, ir lielle (pārsvarā ārzemju kapitāla) meža īpašnieki, ir vēl veikli darboņi, kas liek skaļas reklāmas un izmanto cilvēku nezināšanu, – tur patiesi apgrozās liela nauda.

Turpretim mūsu kooperatīvā pārsvarā ir parastie meža īpašnieki, kuriem mežs nav pamatienākumu avots. Tā viena galvenā cirte reizi 60–100 gados viņus bagātus nepadara.

Tomēr no meža īpašnieka jau šobrīd tiek pieprasīts uzturēt par saviem līdzekļiem derīgu meža inventarizāciju un katru gadu maksāt zemes nodokli. Arī brīdī, kad notiek ciršana un kokmateriālu pārdošana, tiek ieturēts gan ienākumu nodoklis, gan arī PVN. Ņemot vērā apsaimniekošanas cikla ilgumu, ikgadējie ieņēmumi no 1 hektāra meža zemes meža īpašniekam ir mazāki nekā lauksaimniekam no lauksaimniecības zemes.

Patlaban valsts vēlas palielināt nodevu nevis, piemēram, par 10–30%, bet par vairāk nekā 5000% jeb vairāk nekā 50 reizi. Un te mēs nonākam pie parastā meža īpašnieka, kuram mums kā kooperatīvam, kas strādā pilnīgi caurredzami, būs grūti pamatot, kāpēc jāmaksā vairāki simti eiro par apliecinājumu saņemšanu. Atšķirībā no spekulantiem, kas, visticamāk, tagad piedāvās apliecinājuma saņemšanu *bez maksas*, kooperatīvs ar savu caurredzamo darbību tā nevarēs.

Ja ciršana ir vērtīga, tad vismaz šīs nodevas tiks nosegtas. Bet kas notiks ar mazvērtīgajām cirsmām? Šobrīd malkai, enerģētiskajai koksnei, cena ir augsta, bet agrāk vai vēlāk cenas normalizēsies. Mazvērtīgo audžu ciršana līdz šim nesa zaudējumus, un pastāv risks, ka šādu mežaudžu apjoms pieaugs. Šādas audzes ir nevēlamas gan no tautsaimniecības, gan oglekļa dioksīda piesaistes viedokļa.

Tomēr visvairāk mani uztrauc krājas kopšanas cirtes un sanitārās

cirtes, par kurām arīdzan paredzētas vairākkārtīgi lielākas nodevas. Kopšanas cirtēs, it īpaši pirmajās, meža īpašnieki nepelna, reizēm pat piemaksā, bet tieši šīs cirtes ir visvarīgākās, lai nākotnē iegūtu ekonomiski augstvērtīgu mežu. Mums jau šobrīd ir jāizglīto un jāpārlicina kooperatīva biedru kopšanas cirtes neatlikt, bet ar jaunajām nodevām šis darbs būs vēl grūtāks. Savukārt, ja īpašnieks lielo nodevu dēļ izvēlēsies atlikt sanitāro cirti, tas var izvērsties par bumbu ar laika degli. Piemēram, ja kādā mežā būs sākies astoņzobu mizgraužu izplatība un īpašnieks atliks sanitāro cirti, tad pēc kāda laika cietīs ne tikai viņš, bet arī kaimiņi.

Ja Valsts mežu dienests (VMD) vēlas, lai apliecinājumu izsniegšana neprasītu tik lielus administratīvos resursus, mans ieteikums būtu vienkāršot krājas kopšanas ciršu apliecinājumu izsniegšanu – aprobežojoties tikai ar VMD informēšanu par paredzēto aktivitāti, ja, protams, nav biotopu vai citu ierobežojumu. Savukārt, ja galvenā cirte paredzēta nogabala robežās, tad arī apliecinājuma izsniegšana varētu būt automātisks process bez mežziņa iesaistes. Līdz ar to mežniecībai būtu jāpārbauda tikai īpašie gadījumi un sanitārās vienlaidu cirtes.

Mani pārsteidza arī veids, kā attiecīgie noteikumi tika virzīti uz valdību. Valsts sekretāru sanāksmē, kur šis jautājums tika virzīts uz Ministru kabinetu, meža īpašnieku pārstāvji nemaz netika pieaicināti, tomēr protokolā norādīts, ka viņiem nav bijuši iebildumi. Ļoti ceru, ka meža īpašnieki nākotnē tiks vairāk uzklausti. ◯